

[Time: 2½ Hours]

[Marks:75]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:
1. All questions are compulsory.
  2. Figures to the right indicate full marks.
  3. Students answering in the regional language should refer in case of doubt to the main text of the paper in English.

- Q.1 Answer **any two** of the following 15
- A) Discuss the meaning and types of labour markets.
  - B) Write a note on search in labour markets.
  - C) Explain the theory human capital.
- Q.2 Answer **any two** of the following 15
- A) Explain various types of labour markets.
  - B) Discuss the factors influencing the demand for labour.
  - C) Explain the Theory of labour supply.
- Q.3 Answer **any two** of the following 15
- A) Discuss wage structure and components of wages.
  - B) Write a note on Contract labour.
  - C) Explain the concept of labour market flexibility.
- Q.4 Answer **any two** of the following 15
- A) Examine the concept of employee turnover
  - B) Discuss the causes of rural to urban migration of labour.
  - C) Write a note on minimum wages.
- Q.5 Write short notes on **any three** of the following 15
- A) Cost and life time benefits to education
  - B) Backward bending supply curve of labour
  - C) Subsistence theory of wages
  - D) Occupational safety and security
-

(मराठी रुपांतर)

[वेळ: २½ तास]

[गुण: ७५]

कृपया तुम्हाला योग्य प्रश्नपत्रिका मिळाली आहे का ते तपासा.

सूचना: १. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

२. उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.

३. प्रादेशिक भाषेत उत्तर देणाऱ्या विद्यार्थ्यांनी शंका असल्यास पेपरच्या मुख्य मजकुराचा इंग्रजीमध्ये संदर्भ घ्यावा.

- प्र.१ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. १५
- अ) श्रम बाजाराचा अर्थ आणि प्रकार यांची चर्चा करा.
- ब) श्रमिक बाजारातील शोध सिद्धांतावर टीप लिहा.
- क) मानवी भांडवल सिद्धांत स्पष्ट करा.
- प्र.२ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. १५
- अ) श्रमिक बाजाराचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.
- ब) मजुरांच्या मागणीवर परिणाम करणाऱ्या घटकांची चर्चा करा.
- क) श्रम पुरवठ्याचा सिद्धांत स्पष्ट करा.
- प्र.३ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. १५
- अ) मजुरीची रचना आणि मजुरीचे घटक यावर चर्चा करा.
- ब) कंत्राटी कामगारांवर टीप लिहा.
- क) श्रम बाजार लवचिकता संकल्पना स्पष्ट करा.
- प्र.४ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. १५
- अ) कर्मचारी उलाढालीची संकल्पना तपासा.
- ब) कामगारांचे ग्रामीण ते शहरी स्थलांतर होण्याच्या कारणांची चर्चा करा.
- क) किमान वेतनावर टीप लिहा.
- प्र.५ खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. १५
- अ) शिक्षणासाठी खर्च आणि आजीवन लाभ संकल्पना
- ब) श्रमाचा मागे झुकणारा पुरवठा वक्र
- क) मजुरी निर्वाह सिद्धांत
- ड) व्यावसायिक सुरक्षितता